

РЪКОВОДСТВО ЗА ПОДРЯЗВАНЕ НА ГРАДИНАТА

OLAVI LINDÉN, Ръководител на отдел Развойна дейност на Fiskars, вярва в силата на интуицията на откривателя. Той приема практическите и реални проблеми на потребителите за отправна точка и си поставя за цел да разреши и задоволи техните нужди в много по-голяма степен от преди. Северния дизайн е известен с откровеност, яснота и практичност. Полезни продукти с прекрасен дизайн са синоним на изделия при които всичко работи изрядно. Градинските инструменти, проектирани от Lindén и неговия екип са получили многобройни международни награди за дизайн за тяхната ергономия, функционалност, безопасност, природосъобразност и елегантен дизайн. Дори повече от наградите, екипът оценява обратната информация, идваща от крайните клиенти. Продуктите на Fiskars не се захвърлят, след като модната вълна отmine. Модерната класика има склонността да остава в производство и търсенето и не намалява десетилетия.

СЕЗОННО РЪКОВОДСТВО ЗА ПОДРЯЗВАНЕ

ЯНУАРИ

ФЕВРУАРИ

МАРТ

АПРИЛ

МАЙ

ЮНИ

Широколистни шубраци и пълзящи

Разреждане и намаляване на израстъците

Широколистни храсти

Иглолистни храсти

Широколистни

Лесно нараними и сълзящи дървета, храсти и пълзящи

Иглолистни

Всички растения

Мъртви части цялогодишно

ПРАВИЛНО ПОДРЯЗВАНЕ

Подрязването е стресиращо ума занимание, което е основна точка в календара на хоби градинарите. Кога е най-правилно да се направи? Как бих могъл да отрежа правилните неща в най-правилното време? Умението да се подрязва се подобрява с практикуване, но понякога поуките идват по трудния начин. Успокояващо е да се знае, че растенията ще преживеят и ще пораснат отново. Също така е важно да се знае, какво причинява подрязването на растенията. Въобще не е правилно да грабнеш ножицата или триона само защото и съседа прави това. Винаги трябва да има причина за да подрязвате. Причините, целта и резултатите на подрязването са предмет на обсъждане в тази брошура.

ТЪРСИ СЕ: СРЕДСТВО ЗА ПОДРЯЗВАНЕ

Вземете Вашето средство за подрязване когато видите сухи, не жизнени клони във Вашите дървета и храсти. Бурени и израстъци, могат да се премахват по всяко време на годината. Премахването на увредени, болни или дублиращи основния клон израстъци би трябвало да се остави за най-подходящото за това растение време през годината.

Нуждата от подрязването на дървото или храста често възниква поради факта, че то е засадено на твърде ограничено място или много близко до някоя сграда. В наши дни е възможно да се намерят миниатюрни дървета и храсти дори и за най-малките градини. Запомнете: Правилното растение за правилното място!

ПРАВИЛНОТО ПОДРЯЗВАНЕ

Добро време за подрязване на дърветата е периода Юни - Август. Повечето храсти би следвало да се подрязват през пролетта, преди да са изкарали нови листа. Храстите като цяло би следвало да се подрязва и когато станат твърде гъсти и когато броя на цветовете и плодовете от тях видимо намалее. Храстите би трябвало да се

подрязват всяка година. Дърветата и храстите не трябва да се подрязват през пролетта, когато формират нови пъпки и цветя. Да се избягва също така подрязването през късната есен, тъй като това намалява шансовете на растенията да се справят със зимата, дори и когато те вече са минали в неактивна фаза на „зимен сън“. По време на този сезон, въздухът е пълнен със спори на болестотворни гъбички и те лесно биха могли да атакуват растенията през тези пресни ранички. Избягвайте подрязването също и през зимата, тъй като внезапните застудявания могат да увредят пряно подрязаните дървета и храсти.

ДА СЕ ЗАПОМНИ

Тънките и слаби дръвчета и храсти не могат да се връщат към по-жизнено състояние чрез подрязване. По дългите, с повече чепове и възли и окапващите издънки са може би знак за неправилно местоположение (сянка / директна светлина, суша / влага, баланс на хранителни вещества, борба за съществуване с тревата) или неправилна грижа (например засаждане много надълбоко). Проверете тези фактори, преди да хванете Вашия инструмент за подрязване. Здравно и в добра форма растението може да

понесе подрязването много по-добре отколкото слабо.

ИЗПОЛЗВАЙТЕ ПОДХОДЯЩ ИНСТРУМЕНТ

Когато подрязвате деликатни израстъци, използвайте градински ножици за работа с една ръка. По значими стебла изискват по-голям инструмент, като ножици за клони за работа с две ръце или градински трион. Понякога е трудно да се достигне основата на храстите, или пък храстът е толкова гъст, че Вие се нуждаете от универсални градински резачки за работа с една или две ръце или от универсални резачки за високи клони. Тези инструменти Ви помагат да останете на разстояние от целта.

РАЗМИНАВАЩИ СЕ ИЛИ ПРЕСРЕЩАЩИ СЕ ОСТРИЕТА?

Ножиците за работа с една ръка и ножиците за клони на Fiskars се предлагат и с разминаващи се и с пресрещщи се остриета. С разминаващите се остриета, клоните могат да се отрежат близо до основата. Те са идеални за свежа зеленина.

Пресрещащите се остриета намаляват крайния шок от срязването, което ги прави идеални за срязване на твърда и суха дървесина.

ЮЛИ   АВГУСТ   СЕПТЕМВРИ   ОКТОМВРИ   НОЕМВРИ   ДЕКЕМВРИ

Разреждане

Разреждане и подрязване за поддръжка

Тези инструкции за подрязване касаят като цяло само хоби градинарите. Градинските експерти може да предложат специфично за определени дървета третирание, което да се отличава от тези генерални препоръки.

ШИРОКОЛИСТНИ ХРАСТИ И ПЪЛЗЯЩИ

Добре е храстите да се подрязват рано напролет, преди да прокарат първите израстъци. По това време храстите са все още в състояние на покой. Все пак, нискостеблените кленове не би трябвало да се подрязват преди Юли или дори Август тъй като техния сок тече през пролетта. За да спомогнем за буйни цветове на храстите, които да прокарат в началото на лятото, би следвало също така да ги разреждаме през Юли или Август. Млади засадени в саксия растения обикновено се разклоняват много добре и не изискват подрязване когато се засаждат.

РАЗРЕЖДАНЕ

Ако някой храст бавно изкарва нови израстъци, то той може да се стимулира чрез постепенно подрязване. Така бихте могли да подновите целия храст като продължите това подрязване в рамките на три години. Всяка пролет премахвайте една трета от старите клонки и оставайте израсналите нови клонки. След три години, подновеният изцяло храст би трябвало да се развива добре. За да може да се възползвате от този тип подрязване е необходимо храста да изкара нови израстъци през годината на подрязването. Разреждането се извършва лесно с универсални ножици за работа с една или две ръце, или с универсални резачки за високи клони. Ако клоните на храстите са много дебели, може да Ви потрябва градински трион.

Пример за храсти, на които разреждането влияе добре са

малините, френското грозде, аронията, нискостебления клен, орловия нокът, розите, цъфтящи на миналогодишни клонки, офиките (самодивските дръвчета), хортензиите и люляка. Някои храсти, които изискват разреждане могат да се подмладят като се намали техния размер до предишно състояние. Тъй като те са зрели, те могат да се разреждат по малко всяка година за да се поддържат красиви цветове и листа. Подобни растения са нискостеблените портокали, кучешкия дрян, храстовидния петолистник и обикновения люляк. Ако не сте сигурни дали широколистните Ви храсти са подходящи за подрязване до предишна форма, винаги бихте могли поне да ги разреждате. Подкастриането до предишна форма може да се извърши лесно с ножици за клони, градинско трионче или универсални резачки за работа с една или две ръце, в зависимост от размера и гъстотата на клонките.

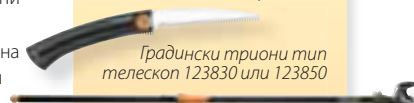
Тези биха свършили работа:

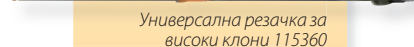
Градинска ножица за работа с една ръка със зъбчат механизъм и пресрещаци се остриета, среден размер 111510

Градинска ножица за рязане на клони със зъбчат механизъм, с разминаващи се остриета и глава с форма на кука (M), 112290 (нов продукт и картинка)

Градински трион тип телескоп 123830 или 123850

Универсална резачка за високи клони 115360

Универсални резачки за работа с една и две ръце 111620 (M) или 111640 (S)

Правилно

Неправилно

Да скъсим израстък или клон

Режете главен клон на храст или дърво при подходящо разклонение, когато премахвате мъртва или болна част, или подкъсвате прекалено дълга клонка.

Разреждане

Отрязвайте една трета от по-старите храстчета в основата. Режете, като напълно докосвате земята или при подходящо разклонение.

Подрязване до предишно състояние

Храсти, които избуяват извънредно много, могат да се подрязват до предишно състояние през пролетта, преди да се появят нови листа до около 10см. Над земята.

Пример за растения, които могат да се приведат към предишно състояние са граха, лешника, глога, розите, цъфтящи на тазгодишни клонки, калината, върбата, Sorbaria, Spiraea и др. Храсти които могат да се приведат към предишно състояние, могат също така да се разреждат.

Някои храсти като хортензията, трябва да се подрязват по по-различен начин. Ако искате да поддържате растението ниско, а цветовете големи, подрязвайте го всяка пролет и оставайте само по няколко пъпки на миналогодишните израстъци. Клонки, които са по-стари от една година рядко дават много нови пъпки.

РОЗИ FLORIBUNDA

Когато засаждате тези растения през пролетта, отрежете силните израстъци до 3та или 4та здрава пъпка. Те растат широко при горните пъпки, като при всеки един израстък сочат навън. Поникналите в контейнери растения, няма нужда да се подрязват по време на засаждането. Ако розата е с пораснали много големи израстъци през лятото, може да посъксите краищата през есента. Все пак израстъците не бива да се

скъсяват прекалено, тъй като това може да намали издръжливостта на растението.

Този тип рози се подрязва през пролетта, преди поникването на нови филизи, след като риска от неочаквани студове е преминал. Отрежете всички измръзнали пъпки в основата. Изберете най-силните 3-5 израстъка, които са преживели зимата и ги подрежете до 3та или 4та здрава пъпка.

ПЪЛЗЯЩИ РОЗИ

Пълзящите рози се подрязват при засаждането си, като израстъците се скъсяват до 20-30см. Среза трябва да се направи над пъпка. Добра идея е пълзящата роза да се повали за зимата на земята и да се покрие с листа, а по късно със сняг.

Отстранете всички повредени, попарени или измръзнали израстъци през пролетта. Изрежете израстъците до първа здрава пъпка. Ако старата пълзяща роза е станала твърде гъста и оплетена, я разреждате подобно на храст. Можете също така да подмладите пълзящото растение: Отрежете най-старите клони в

Издънки

Премахнете всяка една издънка, пораснала от главното стебло. Те изглеждат различно и са с повече бодли в сравнение с останалите израстъци. Издънките отнемат енергията на култивираната роза и отнемат от личното и пространство.

основата и оставете няколко млади и здрави. Скъсете ги до 40-50см. Деликатните рози Floribunda и пълзящите рози могат да се порязват с ножици за работа с една ръка, а за да избегнете бодлите с универсални резачки за работа с една и две ръце.

РОДОДЕНДРОН

Тъй като това растение не подлежи лесно на подмладяване, премахнете само отслабналите и болни клонки. Ако храста е станал доста слабичък, той може да се разпъпи дори на някои твърди и вдървени клонки. Отстранете напълно изсъхналите клонки до основа или ги скъсете до първото жизнено разклонение.

Тези инструменти биха свършили работа:

Градinska ножица за работа с една ръка с протектор и разминаващи се остриета 111440

Градinska ножица за работа с една ръка, задържаща отрязаното 111160

Ножица за цветя 111010 (скоро добавена в асортимента)

Градinska ножица за рязане на клони със зъбчат механизъм, разминаващи се остриета и глава с форма на ножица (M), 112300 (нов продукт и картинка)

Универсална резачка за високи клони 115360

Универсални резачки за работа с една и две ръце 111620 (M) или 111640 (S)

ПЛОДОНОСНИТЕ

Плодоносните клонки на храстите се подрязват през пролетта, преди да са покарали нови израстъци, които биха изисквали разреждане. За да поддържате плодороден храст, Вие можете да разреждате по-старите клонки на касиса, когато стане на 5-6 години. Може да оставите около 25 клонки на здраво и добре развиващо се храстче. Отстранете най-старите израстъци на Френското грозде когато навърши 7-8 години. Може да оставите по-малко клонки в сравнение с касиса. Зрелия касис би следвало да се разрежда всяка година. Френското грозде всеки две три години.

Малината расте на двегодишни стебла, които са плодоносни през втората година. След засаждането през пролетта, отрязвайте стеблата на дължина от 5см. Растението ще даде доста израстъци през първата година. Ако се засади през есента, напролет стеблата трябва да се подрежат, за да не отслабне растението следващата зима.

Малината може да се разрежда всяка година. Изчакайте до пролетта, преди да премахнете стеблата, които са дали реколта предишното лято. Плодоносните стебла отслабват и умират през есента, като подпомагат по-този начин по-младите стебла да преодолее зимата. Отрежете мъртвите стебла до земята през пролетта, преди да се появят нови израстъци.

ПЪЛЗЯЩИ

Пълзящите се разреждат, подобно на храстите, чрез отстраняване на мъртвите израстъци в края на зимата, преди да са се показали нови израстъци. Сълзящото киви, Actinidia kolomikta е изключение. Ако е

необходимо го подрязвайте през Юли Август. Понякога всички израстъци на клематиса (повет) изглеждат повехнали през зимата. Струва си да почакате до края на Май, тъй като новите израстъци на това растение се появяват по-късно. Само когато сте абсолютно сигурни за повехналите израстъци можете да ги отрежете до основа. Корените са обикновено в по-добро състояние от отпадналите надземни части на растението и те биха могли да дадат нови израстъци през Юни.

ШИРОКОЛИСТНИ ХРАСТИ

Свободно растящите храсти рядко се нуждаят от подрязване. Когато достигнат зрялост, те стават твърде гъсти и неустойчиви. Това означава, че е време или да се разрези храста или да се отреже до основа.

Храстите с определена форма, трябва да се подрязват всяка година. Снопа обикновено се състои от отделни спящи израстъци. Те се нуждаят да бъдат подрязани незабавно за да спомогнат образуването на по долни клонки. Когато се засаждат през пролетта режете израстъците до 10см. Височина с ножица за храсти или ножица за работа с една ръка. Ако се засаждат през есента, не подрязвайте до следващата пролет, но все пак преди да поникнат новите израстъци. В началото на лятото поскъсете с ножица за храсти ново израсналата растителност. Оставете около 15см дължина от новите израстъци. Израстъците, поникнали по-нататък през лятото подстригвайте на следващата пролет, преди да се покажат новите листа. Подстрижете храста до достигане на желаната форма, като оставяте основата по-широка от короната. По този начин по-долните клонки ще получават достатъчно слънчева светлина и

ще останат зелени. Всяка следваща година подстригвайте храста за да стимулирате буйния растеж. Когато храста достигне желаната височина, оставете само няколко сантиметра от новите израстъци. Високите храсти могат да се подстригват с ножица за храсти с дълги дръжки. Ако храста се е обезлистил, можете да го подмладите. Поскъсете всички клони с ножица за клони или универсална градинска резачка през пролетта, преди поникването на нови листа. Оставете 10 см. в основата.

Храсталаците включват глога, граха, аронията и обикновения люляк. Същите видове храсти могат често да се използват като свободно растящи и с определена форма. Все пак помнете, че свободно растящите храсти се нуждаят от подкастриране, различно от тези които се привеждат в определена форма. ■

Тези инструменти биха свършили работа:

Градинска ножица за работа с една ръка, с лостов механизъм и разминаващи се остриета 111340

Градинска ножица за рязане на клони със зъбчат механизъм, с разминаващи се остриета и глава с форма на кука (M), 112290 (нов продукт и картинка)

Ножица за храсти със зъбчат механизъм 114770

Ножица за трева и храсти с лостов механизъм 113710

Универсална резачка за високи клони 115360

Универсална градинска резачка за високи храсти 115400 (скоро прибавена: име и картинка)

ИГЛОЛИСТНИ

Иглолистните имат различен ритъм от широколистните дървета и храсти. Можете да подрязвате живи клонки на иглолистните в средата на лятото; от Юли до Август, но това може да се свърши и през ранната пролет, от Февруари до Април. Мъртвите клонки могат да се премахват по всяко време на годината.

Подрязвайте смърчовите храсти всяка година. Младите смърчови дръвчета не се подрязват по-време на засаждането напролет. Все пак е добра идея крайчетата на храстите да се подрежат същата година в началото на лятото. Подравнете израстъците, поникнали през остатъка от лятото през пролетта на следващата година, ако се наложи, но преди да са прокарали новите израстъци. Когато храста е по широк в основата отколкото в короната, игличките ще получават достатъчно слънчева светлина и ще останат по клонките.

Когато подстригвате смърчовите храсти, подравнявайте израстъците от последната година и оставайте само няколко сантиметра от тазгодишните израстъци. Старата клонка няма да напълни. Когато храста достигне желаната височина, подстрижете също така върха. Това ще способства разреждания храст постепенно да стане по-гъст.

Младото смърчово храстче може да се подстригва с ножица за храсти. С ножица за храсти с дълги дръжки,

може да достигнете дори доста високи храсти. Иглолистните храсти не могат да се подмладяват, чрез дълбоко подрязване. Правенето им по-ниски или по-тесни също е проблематично.

Кипариса и тиса са добър пример за иглолистни храсти. Те понасят по-добре подстригването от смърчовите и могат да дадат нови пъпки дори на по-изсъхнал клон. Различно от

широколистните, иглолистните не търпят подрязване. Мъртвите, болните и увредените клонки могат да се премахнат, както и всяка вторична корона. ■

Тези инструменти биха свършили работа:

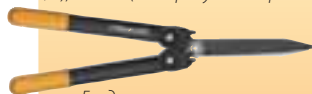
Градинска ножица за работа с една ръка със зъбчат механизъм и пресрещаци се остриета, среден размер 111510

Градинска ножица за работа с една ръка със зъбчат механизъм и разминаващи се остриета 111540

Градинска ножица за рязане на клони със зъбчат механизъм, с разминаващи се остриета и глава с форма на кука (М), 112290 (нов продукт и картинка)

Градинска ножица за храсти със зъбчат механизъм 114790 (добавена като нов продукт)

Планински борове джуджета

Планинските борове джуджета остават гъсти и китни, ако се подстригват всяка година.

Половината от годишното нарастване трябва да се отдели с ножица за работа с една ръка след средата на Юни.

ШИРОКОЛИСТНИ ДЪРВЕТА

Най-доброто време за подрязване на широколистните дървета е средата на лятото. В този период можете да подрязвате брезите и кленовете, които сълзят през пролетта, както и предразположените към загниване диви кестени и лещници.

Вишневите и сливовите дръвчета, които отделят обилно смола, също би трябвало да се подрязват в средата на лятото.

Дърветата започват отново жизнения си цикъл през пролетта, като образуват първи листа и клонки. Това не е удачен момент да им пречим. След средата на лятото, растежа на новите клонки се забавя и растежа на дърветата се концентрира в корените и стеблото. Докато стеблото и клоните надебеляват, всяка една рана по тях заздравява бързо. С приближаването на есента, заздравяването на раните се забавя докато спре напълно. Дърветата започват да се приготвят за зимата, като узряват и чрез листопада. Този момент също не е добър да ги притесняваме. През седмиците между средата на лятото и Септември, дървото може да покрие отворените рани с кора. През останалото време на годината, такъв растителен процес не се наблюдава.

Ако не сте имали време да подрежете своите дървета през лятото, можете да го направите през следващата пролет, но не и в периода, когато те отделят

сок, смола или са предразположени към гниене. Ако предпочитате да не подрязвате даващите плод ябълки и круши в средата на лятото, може да го направите също през следващата пролет, преди дърветата да възобновят своя растеж.

Живите клонки, би следвало да се премахват на ранен стадий на развитие. Раните не би следвало да са по-големи от 7см в диаметър. Дървото обикновено може да се справи с рана с подобни размери през своя жизнен цикъл. Всяка по-голяма рана остава отворена и е вход за спорите на различни гъбички. По-тънките клонки могат да се премахват с ножици за работа с една ръка, универсални резачки за високи клони (С един или дори с два удължителя, ако се наложи) или Универсални резачки за високи клони тип телескоп. Друго удобно средство за подрязване от разстояние е универсалната резачка за работа с една или две ръце, която е полезна

при достигането на короната на по-ниските дръвчета, без протягане. По-дебелите клони могат да се срежат с голям градински трион или трион приставка за универсалната резачка за високи клони или за универсалната резачка за високи клони тип телескоп.

Тези инструменти биха свършили работата:

Градинските ножици за работа с една ръка със зъбчат механизъм и разминаващи се остриета 111520 и 111540

Универсални резачки за работа с една и две ръце 111620 (М) или 111640 (S)

Универсална резачка за високи клони 115360

Удължителя за универсални резачки за високи клони 110460

Универсална резачка за високи клони тип телескоп 115560

Градински триони 123830 or 123850

Градинска ножица за рязане на клони със зъбчат механизъм, с разминаващи се остриета и глава с форма на кука (М), 112290 (нов продукт и картинка)

За да махнете тежък клон

1. Започнете да речете с трион от долната страна на клона.

2. Направете втори разрез от горната страна на клона малко по-напред от предишния. Това би позволило дори и на доста тежичък клон да падне чисто, без да откъсне част от кората със себе си.

3. Най-накрая отрежете получения се неравен остатък по-близо до стеблото чак до шийката, но без да я наранявате. Шийката би послужила за стена, която да предпази от проникването на микроорганизми в раната, които да я инфектират и увредят дръвчето.

ПЪРВО ПОДРЯЗВАНЕ НА ШИРОКОЛИСТНО ДЪРВО

За да се ускори процеса на образуване на корените, дървото се нуждае от колкото се може повече листа, които да произвеждат енергия. Когато засаждате дръвчетата отделете повредените коренчета и скъсете по-дългите. Отделете също така повредените или мъртви клонки, както и всяко едно слабо второстепенно разклонение. Няма нужда от друго подрязване. Това се отнася също така за всички ябълкови дръвчета.

ПОДРЯЗВАНЕ ЗА ПОДДРЪЖКА НА ШИРОКОЛИСТНИ ДЪРВЕТА

Не започвайте подрязване, докато дървото не се е вкоренило добре. На дръвчето са му нужни една две години, докато започне да изкарва

нови клонки. Ако дръвчето е засадено на ограничено пространство, е по-добре да се отделят повече малки клонки, отколкото един голям клон. Дори и при дебелите клони, не винаги е необходимо да премахвате целия. Често е достатъчно да се прекъсне до подходящо жизнено разклонение. Не оставяйте пънчета, тъй като те могат да спомогнат за влизането на гъбички. Подрязано по този начин, дръвчето възстановява нормалния си растеж, порастването на нови клонки се ограничава и енергията му се запазва, без да е нужно да я изразходва в борба с болестотворни гъбички.

Отстранете мъртвите, болните, дублиращите и повредените клони на широколистните дървета, както и клони растящи навътре в короната, или образуващи вторична корона. Вторична корона се образува от клони които са толкова или по-високи

от тези образуващи основната корона и с дебелина близка до стеблото. Клони с твърде голяма дължина, спираци светлината или пречици на преминаването, би трябвало да се скъсват до подходящо разклонение, като диаметъра на раната трябва да остане под 7см.

Премахвайте клони, растящи под много остър ъгъл спрямо стеблото. Доба идея е също така да се премахнат разклоненията, предразположени към сълзене (включително с прилежащия чатал). Като алтернатива такива клони могат да се олекотят достатъчно рано, като се окастрят някои от по-малките клонки в техните краища.

ПОДРЯЗВАНЕ ЗА ПО-ДОБРА РЕКОЛТА

Поддържащото подрязване на ябълките и крушите може да се

Sissekasvanud koor

tugev koorekühm

Когато засаждаме

Първото подрязване на плодносни широколистни трябва да се прави внимателно. Когато засаждате, само премахнете вторичните корони и мъртвите или увредени клони, ако е необходимо.

Слаби чатали

Кората, която расте навътре в чатала на клона отслабва връзката между клона и ствола, като предразполага за лесното му отделяне.

направи по-споменатия по-горе начин. В добавка, когато извършвате поддържащо подрязване на младо ябълково или крушово дръвче, следва да поокастрирате короната за да обуздаете растежа и за да улесните максимално брането на плодовете. През първите няколко години снемайте една трета от короната и отстранявайте вторичните корони.

Тъй като младото ябълково дръвче расте много енергично, е добре да се внимава с подрязването. Ако прекалено го подрежете, то ще ускори образуването на израстъци, а това ще забави достигането на неговата зрялост и съответно даването на плодове. Няма смисъл да се прекалява в подкастрирането на страничните клони, освен ако няма опасност

да образуват вторична корона. Отстранявайте също така клонки тръгващи от странични клони към стebelото.

Много е важно клоните да се навеждат! Когато го правите при ябълките, това намалява растежа на дължина, и няма да е необходимо подкастриране. Короната ще се оформи като отворена и лека, и ще ускори даването на плодове. През пролетта огъвайте клоните надолу до 90 градусов ъгъл, но не по-късно от средата на лятото. Може да го направите, използвайки плоска връв. Завържете с нея клоните за стebelото или земята за около три седмици, докато клоните се втвърдят в новата си позиция. Едногодишните и двугодишните фиданки все още могат да се огъват.

Пет годишното ябълково дръвче обикновено е вече минало базовата си фаза на развитие. След този период, вие само трябва да следите за вторични корони и растящи навътре клони. Ако правите редовно подрязване, няма да се налага да отстранявате твърде много. Прекаленото подрязване ускорява растежа на консумиращите вода израстъци и намалява плодородието.

Подрязването на младите вишни и сливи е полезно, тъй като се образува здрава структура (погледнете частта за поддържащо подрязване на широколистни дървета по-горе). По-късно, се налага само да отстранявате слабите и увредени клонки. ■

Поддържащо подрязване

Премахвайте мъртвите, увредени или дублиращи клони. Скъсявайте прекалено дългите при подходящо разклонение. Отделяйте

по-долните клонки от време на време, както и консумиращите прекалено много вода клони, измукващи силите на корените

Подрязване на младо ябълково дръвче

Отстранявайте израстъците на короната с една трета и премахвайте вторичните корони. Премахвайте твърде гъсто растящите клони или тези растящи навътре. Прегъвайте надолу клоните растящи под много остър ъгъл спрямо стebelото, за да избегнете тяхното подрязване. Това отваря короната и ускорява даването на плодове.

В ГРАДИНАТА

Много хоби градинари през лятото с удоволствие режат цветя и създават цветни комбинации.

Подходящи за тази цел са целогодишните растения като папратата, самокичката, пирена, кочата билка, ралицата, Малтийския кръст, златника, великденчето и тлъстигата. Годишните летни цветя често се използват за букети и аранжировки. Подходящи за тази цел са рудбекията, Китайската богородичка, кученцата и слънчогледа. Асортимента от цветя, подходящи за изсушаване е също голям.

ПОДХОДЯЩО ЗА БРАНЕ ВРЕМЕ

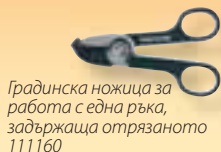
Отрязаните цветя се събират преди обяд, когато са най-свежи. Използвайте ножица, задържаща отрязаното. Избирайте стебла, започнали да цъфтят. Цветя за изсушаване трябва да се събират при добро време, след като сутрешната роса се е изпарила. Ветровитото време увеличава качеството на урожая още повече. Цветята в първа фаза на цъфтеж са най-подходящи за изсушаване.

Основната жътва от билки трябва да се прибира преди цъфтежа, когато аромата е най-силен, а разлистването пълно. Използвайте ножица, задържаща отрязаното и режете преди обяд, след като слънцето е изсушило росата по растенията. Тогава аромата е най-силен. Жътвата на копривата може да започне през Май. Отрязвайте стеблата, когато са с дължина 15-20см и листата и стеблото са все още меки. Същото място ще дава урожай през цялото лято.

РАВНИ РЪБОВЕ

Може да е трудно да приведете в ред краищата на поляната в близост до пътища и пътеки. Зоните около дърветата, храстите и лехите също може да са предизвикателство. Те могат да се подстригват с ножица за трева с дълги дръжки, без да се навеждате и като завършек с обикновена ножица за трева, с която ъгълът на режещата глава може да се нагласява.

Тези инструменти биха свършили работа:

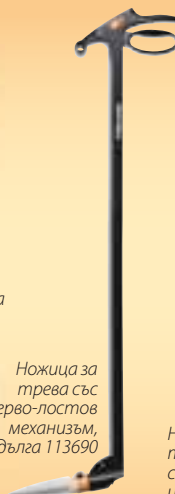
Градинска ножица за работа с една ръка, задържаща отрязаното 111160

Универсална ножица за работа с една ръка, с протектор и разминаващи се остриета 111440

Ножица за трева със серво-лостов механизъм 113680

Ножица за трева със серво-лостов механизъм, дълга 113690

Ножица за трева и храсти с лостов механизъм и дълги дръжки 113710

Изкоренител на плевели 139910

ОТЪРВЕТЕ СЕ ОТ ГЛУХАРЧЕТАТА

Глухарчетата са един от най-омразните треволяци, тъй като се разпростира изключително бързо и е трудно да се отървеш от него. Ако искате свободна от бурени градина, следва да махнете глухарчетата с корените. Все пак е трудно да се изкопаят корените им, а пък градинарите от биологично хуманни съображения не искат да убият всичко останало в борбата с тях. Изкоренителя на плевели премахва дори и тези със силни и дълги корени лесно и удобно. Дълбоко проникващите челюсти захващат корените здраво и издърпват глухарчетата, използвайки лостова система. Изправената работна позиция щади Вашия гръб и е изключително удобна.

ЗАТОЧВАЙТЕ СВОИТЕ ГРАДИНСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Рязането е лесно с остри инструменти. Все пак, при активно използване, остриетата постепенно се затъпяват

и инструмента започва да губи своята способност да реже. Когато срезът престане да бъде чист и кората на отрязаните клонки започне да засяда по остриетата, е време да наточите режещия инструмент, за предпочитане с диамантена пила. Могат да се използват и най-разнообразни камъни за заточване. Най-важното нещо е да заточите острието внимателно и равномерно като възвърнете оригиналния ъгъл на заточване максимално.

ЗИМНО СЪХРАНЕНИЕ НА ГРАДИНСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Правилната поддръжка, съвместното почистване и правилното съхранение спомагат Вашите градински инструменти да изкарат по-дълго. Пълна инспекция трябва да се прави в края на лятото. Когато оставяте градинските ножици да почиват през зимата, ги почиствайте и смазвайте както трябва. Смазването е особено важно за ножиците за храсти, които имат голяма площ на триене между остриетата. Ако инструмента има

пружини, остриетата трябва да се заключат преди съхранение. Напрегнатата пружина поддържа ножиците в добро състояние. Ако пружината не е смазана, тя постепенно рждява и се къса. Остриетата и местата на свързване на режещите инструменти също би трябвало регулярно да се третират с няколко капки масло.

ТЕКСТ Lotta Lindholm
ИЛЮСТРАЦИИ Lotta Lindholm и Hilppa Hyrkäs

БИБЛИОГРАФИЯ

Alanko, Pentti: Tammen Suuri Puutarhakirja part 4. Kustannusosakeyhtiö Tammi 1999.

Alanko, Pentti: Puut ja pensaat. Kustannusosakeyhtiö Tammi 1993.

Bäckström, P.-J.: Puut, niiden biologia ja hoito. Karprint ky 1996.

Kress, H.: Mintusta voikukkaan. Oy Edita Ab 2000.

Samuelsson, L.-E., Schenkman, U.-Leikkaa puut ja pensaat. Kauppiaitten Kustannus Oy 1990.

Tynys, Outi: Syyshuollon aika. Kotipuutarha 9/2003.

Как да използваме изкоренителя на плевели

1. Поставете зъбите на челюстите (a) около плевела.
2. Натиснете с крак, подобната на лост опашка за да проникнат зъбите в земята.
3. Наклонете към Вас по посока на подобната на лост опашка (b), изправеното вертикално до този момент тяло на изкоренителя, като притиснете с крак опашката към земята. Челюстите ще се затворят и ще сграбчат корените на плевела.
4. Отстранете плевелите от челюстите посредством системата за екстракция (c).

Комплект за поддръжка

Комплектът за поддръжка на Fiskars съдържа специфични инструкции за поддръжка.

Лесен начин за заточване!

За да постигнете правилния ъгъл на заточване, приемете нашия изпитан съвет:

1. Оцветете зоната на заточване с черно мастило или перманентен маркер.
2. Продължавайте заточването, докато не се види следа от черния цвят.
3. Докато заточвате на обратната страна на острието се оформя ръб. Необходимо е да се премахне или с диамантена пила, или с камък за заточване или с дървено трупче.

ТЕЗИ ИНСТРУМЕНТИ БИХА СВЪРШИЛИ РАБОТА:

За подобряването на външния вид, здравословното състояние, развитието, продуктивността и плодородието на дърветата и храстите е нужен широк асортимент от инструменти. Да не говорим за обстоятелството, че правилният инструмент превръща градинарството в приятно и лесно занимание.

Универсални резачки за работа с една и две ръце 111620 или 111640

По-мощни от ножици за работа с една ръка и по-удобни от ножици за клони. Прекрасни за тесни места и кичести бодливи храсти. Леки и прецизни. Два размера.

Градински триони 123830 или 123850

Рязане с ефективно дърпащо движение. Телескопично прибиращи се остриета със специално заточване. Дизайна на дръжката прави работата безопасна, дава възможност за работа и с двете ръце.

Универсални резачки за високи клони 115360 и 115390 (дълга)

Перфектни за трудни и опасни задачи в градината, свързани с рязане. Лесен достъп до короната на дърветата от земята. Регулируем ъгъл на режещата глава. Ръкохватките осигуряват здрав захват за лесна и безопасна работа. Приставките включват удължител, трион и берач за плодове. Предлагат се също: Универсална резачка за високи клони тип телескоп 115560, с вертикален обхват от 6 метра.

Универсална градинска резачка за високи храсти Universal 115400

Тази новост се препоръчва за подстригване и оформяне на дървета и храсти, както и на трева. Дългите остриета позволяват срязването на няколко клонки едновременно и ефективно. Рязането може да достигне вертикално до 3.5 метра. Регулируем ъгъл на режещата глава.

Ножици за храсти 114770 или 114790

Уникалният режеш механизъм прави рязането забележително лесно, сравнено с традиционните ножици за храсти. Допълнителната сила прави възможно дори използването на връхчетата на ножицата за рязане.

Изкоренител на плевели 139910

Дълбоко проникващите челюсти на изкоренителя захващат корените на подобни на глухарчето плевели от четири посоки. Плевелите се изтръгват лесно с корените, благодарение на лостовата система. Работи се в удобна, изправена позиция, без да се напряга гърба.

Ножица за трева и храсти с лостов механизъм и дълга дръжка 113710

Лека и извънредно ефективна за подрязване на трева, слама и тръстика, както и за оформяне на храсти. Центъра на тежестта е директно под Вашите ръце, което улеснява работата.

Ножица за трева със серво лостов механизъм, дълга 113690

Благодарение на серво механизма, тревата се реже бързо и лесно, като не се допуска затлъчването. Режещата глава се върти на 360 градуса и това прави възможно достигането на трудни места. Тази малка ножица за трева дава възможност за невероятна прецизност при рязане.

Ножица за трева със серво механизъм 113680

Благодарение на серво механизма, тревата се реже бързо и лесно, като не се допуска затлъчването. Режещата глава се върти на 360 градуса и това прави възможно достигането на трудни места. Тази малка ножица за трева дава възможност за невероятна прецизност при рязане.

Градински ножици на Fiskars

В допълнение към използването на ножиците в кухнята, те биха могли да намерят приложение и в областта на градината, за малки, прецизни операции, свързани с рязане. Асортимента на Fiskars от тези продукти включва 4 ножици с универсално предназначение и 5 ножици за билки и цветя.

Градински ножици за работа с една ръка, със зъбчат механизъм 111510, 111520 или 111540

Тези ножици са оборудвани с уникалния зъбчат механизъм, увеличаващ режещата сила с 25%. Дизайна им е оптимален за средни и големи ръце, като позволява използването на всички пръсти едновременно.

Ножици с ухо протектор 111430 or 111440

Горната дръжка от поли амид, усилен със стъкло влакна и с гумирано покритие осигурява здрав и безопасен захват. Благодарение на ухото протектор не е необходимо да оставяте ножицата, докато вършите друга работа.

Ножици за клони на Fiskars

Асортимента включва 9 ножици с уникалния зъбчат механизъм, който усилва режещата сила с 35%. Ножиците за клони на Fiskars се предлагат в три различни размера (S, M, L) и три различни модела: с глава с пресрещаци се остриета, с глава с разминаващи се остриета и форма на кука и с глава с разминаващи се остриета и форма на ножица. Пресрещачите се остриета са подходящи за срязване на суха и твърда дървесина, а разминаващите се за свежа зеленина. Предлагат се също така сменяеми остриета (освен за 112170).